

Predmet C-58/21**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 98. stavka 1.
Poslovnika suda****Datum podnošenja:**

1. veljače 2021.

Sud koji je uputio zahtjev:

Verwaltungsgericht Wien (Austrija)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

21. siječnja 2021.

Žalitelj:

FK

Tuženo tijelo:

Rechtsanwaltskammer Wien

Predmet glavnog postupka

Socijalna sigurnost – Primjenjivo pravo – Odvjetnici – Starosna mirovina – Uvjeti za priznavanje – Odricanje od obavljanja odvjetničke djelatnosti u tuzemstvu i inozemstvu

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Tumačenje Uredbe (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti i ispitivanje jesu li važeće odredbe o mirovini koje se u Austriji primjenjuju na odvjetnike u skladu s pravom Unije; članak 267. UFEU-a.

Prethodna pitanja

1. Kako treba tumačiti članak 13. stavak 2. točku (b) Uredbe (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, ako se središte interesa djelatnosti osobe u kvantitativnom pogledu nalazi u državi koja nije država članica, u kojoj ta osoba ima i svoje boravište, i ta osoba, osim toga, djelatnost obavlja u dvije

države članice (Savezna Republika Njemačka i Austrija), pri čemu je ta djelatnost u obje države članice tako podijeljena da se pretežiti dio nedvojbeno odvija u jednoj državi članici (u konkretnom slučaju, u Saveznoj Republici Njemačkoj)?

U slučaju da iz tumačenja te odredbe proizlazi nadležnost Austrije, [postavlja se sljedeće pitanje]:

2. [Jesu li] odredba članka 50. stavka 2. podstavka 2. točke (c) aa Rechtsanwaltsordnung (Zakon o odvjetništvu) i odredba članka 26. stavka 1. točke 8. Satzunga Teil A 2018 (statut Dijela A iz 2018.), koja se na toj odredbi temelji, dopuštene prema pravu Unije ili se njima povrijeđuje pravo Unije kao i pravom Unije zajamčena prava, time što se kao uvjet za priznavanje starosne mirove zahtijeva odricanje od obavljanja odvjetničke djelatnosti u tuzemstvu i inozemstvu (članak 50. stavak 2. točka (c) podtočka aa), odnosno bilo gdje (članak 26. stavak 1. točka 8., Satzung Teil A 2018 (statut Dijela A iz 2018.))?

Navedene odredbe prava Unije

Povelja Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja): članci 15., 17., 20. i 21.

UFEU: članci 49. i 56.

Uredba (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti: članci 2., 3., 11., 13., 50. i 87.

Uredba (EZ) br. 987/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o utvrđivanju postupka provedbe Uredbe (EZ) br. 883/2004 o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti: članci 14., 45. i 47.

Navedene nacionalne odredbe

Rechtsanwaltsordnung (Zakon o odvjetništvu, u daljnjem tekstu: RAO): članci 49. i 50.

Verordnung der Vertreterversammlung des Österreichischen Rechtsanwaltskammertages über die Versorgungseinrichtungen Teil A der österreichischen Rechtsanwaltskammern (Satzung Teil A 2018) (Pravilnik skupštine predstavnika Österreichische Rechtsanwaltskammertaga (austrijska krovna odvjetnička komora) o ustanovama za mirovinsko osiguranje za Dio A austrijskih odvjetničkih komora (statut Dijela A iz 2018.): članak 26.

Kratak prikaz činjenica i postupka

- 1 Verwaltungsgericht Wien (Upravni sud u Beču, Austrija) treba postupati povodom žalbe odvjetnika (u daljnjem tekstu: žalitelj) protiv rješenja Rechtsanwaltskammer Wien (Odvjetnička komora u Beču).
- 2 Žalitelj ima poljsko i njemačko državljanstvo te je obavljao, odnosno djelomice još uvijek obavlja, odvjetničku djelatnost u tri države (Njemačka, Švicarska i Austrija).
- 3 Obavljanje njegove djelatnosti pritom je prvo bilo usredotočeno na Njemačku, a kasnije (sve do danas) na Švicarsku. Međutim, on je u Austriji odvjetničku djelatnost obavljao u relativno malom opsegu. Tako njegovo radno vrijeme odrađeno u Austriji i tamo ostvaren prihod od poslovanja nikad nisu premašili 10 % njegova ukupnog radnog vremena, odnosno ukupnog prihoda od poslovanja.
- 4 Žalitelj nikada nije imao boravište u Austriji. Središte njegovih privatnih životnih interesa bilo je u razdoblju od 1996. do 2007. u Njemačkoj, a potom u Švicarskoj.
- 5 Žalitelj je Rechtsanwaltskammer Wien (Odvjetnička komora u Beču) podnio zahtjev za priznavanje prijevremene starosne mirovine. U tom je zahtjevu naveo da će se odreći samo obavljanja odvjetničke djelatnosti u Austriji, ali ne i registracije za obavljanje djelatnosti u Njemačkoj i u Švicarskoj.
- 6 Rechtsanwaltskammer Wien (Odvjetnička komora u Beču) svojim je rješenjem odbila žaliteljev zahtjev za priznavanje prijevremene starosne mirovine. Ta je odluka obrazložena time da žalitelj i dalje obavlja odvjetničku djelatnost u Njemačkoj i Švicarskoj te stoga nije ispunjen bitan uvjet za priznavanje prijevremene starosne mirovine (vidjeti u nastavku točku 7.).

Bitna argumentacija stranaka glavnog postupka

- 7 Prema shvaćanju Rechtsanwaltskammera (Odvjetnička komora), prijevremena starosna mirovina u Austriji može se priznati samo u slučaju odricanja od prava obavljanja odvjetničke djelatnosti diljem svijeta. To proizlazi osobito iz članka 26. stavka 1. točke 8. Satzunga Teil A 2018 (statut Dijela A iz 2018.).
- 8 Prema žaliteljevu mišljenju, time se povrjeđuje pravo Unije, osobito sloboda poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga.

Kratki prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 9 Prvim se pitanjem najprije treba razjasniti primjenjivo pravo. Naime, postavlja se pitanje je li austrijsko pravo uopće primjenjivo.
- 10 Primjenjivo pravo uglavnom se vezuje za mjesto obavljanja primarne djelatnosti.

- 11 Za osobe koje djelatnost u svojstvu samozaposlene osobe uobičajeno obavljaju u dvije ili tri države članice, kriterije prema kojima se utvrđuje primjenjivo zakonodavstvo određuje članak 13. stavak 2. Uredbe br. 883/2004. S tim u skladu, na osobu koja je obuhvaćena člankom 13. stavkom 2. primjenjuje se zakonodavstvo države članice njezina boravišta, ili, ako u toj državi članici ne obavlja znatan dio svoje djelatnosti, zakonodavstvu države članice u kojoj se nalazi središte interesa njezine djelatnosti.
- 12 Žalitelj svoje glavno boravište ima u Švicarskoj u kojoj on i kvantitativno obavlja znatan dio svoje djelatnosti. Osim toga, on obavlja djelatnost u još dvije države članice (Njemačka i Austrija) u kvantitativno znatno manjem dijelu, pri čemu pretežiti dio te djelatnosti obavlja u Njemačkoj.
- 13 Postavlja se pitanje, kako treba razumjeti članak 13. stavak 2. točku (b) Uredbe br. 883/2004 u slučaju kao što je predmetni, u kojem se središte interesa djelatnosti osobe i njezino boravište nalaze izvan države članice te bi doslovno tumačenje te odredbe imalo za posljedicu da se uopće ne bi primjenjivalo zakonodavstvo države članice. Ako bi s tim u skladu tumačenje članka 13. stavka 2. točke (b) Uredbe br. 883/2004 ipak rezultiralo primjenom zakonodavstva države članice, nejasno je koje zakonodavstvo treba primijeniti (dakle, zakonodavstvo koje države članice) ako dotična osoba svoju djelatnost obavlja u više država članica u različitom opsegu.
- 14 Ako treba primijeniti austrijsko pravo, drugim pitanjem treba razjasniti jesu li odredba članka 50. stavak 2. točka 2. podtočka (c) aa Rechtsanwaltsordnung (Zakon o odvjetništvu), prema kojoj je uvjet za pravo na mirovinu „odricanje od obavljanja odvjetničke djelatnosti u tuzemstvu i u inozemstvu”, i odredba članka 26. stavka 1. točke 8. Satzunga Teil A 2018 (statut Dijela A iz 2018.), koja se na toj odredbi temelji, a prema kojoj je uvjet za pravo na starosnu mirovinu „odricanje od prava obavljanja odvjetničke djelatnosti bilo gdje”, u skladu s pravom Unije.
- 15 Tim bi se odredbama, naime, osobito moglo povrjeđivati slobodu poslovnog nastana iz članka 49. UFEU-a jer u predmetnom slučaju, s jedne strane, postoji prekogranični element, a s druge se strane spornim austrijskim odredbama odvjetnicima onemogućava poslovno nastanjivanje.
- 16 Moguća je i povreda prava na vlasništvo prema članku 17. Povelje. Pravom Unije zajamčeno pravo vlasništva štiti, naime, i imovinskopravne interese u kontekstu zakonom predviđenih socijalnih davanja kao što su osobito starosne mirovine. Ograničenja temeljnog prava na vlasništvo zahtijevaju zakonsku osnovu i moraju biti opravdana ciljevima u općem interesu Unije te u svrhu postizanja tog cilja prikladna i proporcionalna. Dvojbeno je, jesu li svi ti uvjeti ispunjeni.
- 17 Nadalje, austrijsko bi uređenje moglo povrjeđivati slobodu pružanja usluga u skladu s člankom 56. UFEU-a, pravo iz članka 15. Povelje, odnosno pravo na rad i

na obavljanje slobodno izabranog zanimanja, kao i načelo prava Unije koje se odnosi na nediskriminaciju.

RADNI DOKUMENT